Організаційні засади підготовки викладачів іноземних мов у ВНЗ Німеччини в умовах Болонського процесу

Базова Віра Ігорівна

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Вступ європейських держав до Болонського процесу зумовив внесення радикальних змін у сферу освіти. Інтеграція в європейський освітній простір зумовила зростання попиту на вивчення іноземних мов, що, у свою чергу, привело до реформування професійної підготовки майбутніх викладачів до висококваліфікованої професійної діяльності.

Підготовка викладача іноземних мов набуває особливого значення в сучасних умовах розширення міжнародних контактів України, розвитку міжкультурного спілкування у контексті діалогу культур.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

В останні роки здійснені дослідження щодо розвитку педагогіки вищої освіти Німеччини багатьма українськими науковцями. Зокрема, особливості змісту та структури педагогічної освіти Німеччини сьогодні є предметом вивчення багатьох дослідників (Н. Абашкіна, Г. Анісімова, Х. Бауман, Т. Вакуленко, В. Гаманюк, М. Громкова, Н. Козак, П. Лундгрен, Н. Махиня, О. Матвієнко, Т. Мойсеєнко, О. Піскунов, Л. Писарєва, Л. Пуховська, Л. Сакун, М. Тихонова, А. Турчин, Л. Чулкова, Т. Яркіна та ін.). Однак, системного та цілісного аналізу особливостей підготовки вчителів іноземних мов Німеччини здійснено не було, тому тема нашого дослідження видається актуальною і перспективною для подальших порівняльних педагогічних досліджень у вказаному напрямі.

Мета даної статті полягає в тому, щоб дати ґрунтовний аналіз процесу підготовки викладачів іноземних мої у різних землях Німеччини.

Постановка завдання. Виходячи з мети дослідження, основними завданнями роботи вважаємо:

1. Дослідити особливості структурної організації вищої педагогічної

освіти в Німеччині.

2. Проаналізувати процес підготовки викладачів іноземних мов в різних землях Німеччини.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Результатом двохсотрічного процесу розвитку педагогічної освіти в Німеччині стала, на думку німецького дослідника Е. Терхарта, структура, унікальна форма якої не зустрічається в жодному сучасному суспільстві (1, 38). Як відомо, Німеччина належить до країн з децентралізованою системою управління, внаслідок чого тут функціонує декілька її рівнів: загальнодержавний, федеральний, регіональний і муніципальний. В галузі освіти та культури управління відбувається на рівні федеральних земель. В країні діє шістнадцять законодавчих систем у сфері середньої і стільки ж - у сфері вищої школи. Особливість і складність механізмів управління освітньою галуззю в Німеччині полягає і в тому, що федеральні землі, керуючись регіональною своєрідністю та цінностями, на підставі угоди про єдність окремих вимог, видають власні закони і статути, що забезпечує їм умови для збереження ідентичності. Звичайно, ця свобода допускається, якщо не суперечить Основному Закону Німеччини - Конституції. Конференція Міністрів з питань культури та освіти координує вирішення питань шкільної освіти та підготовки вчителя.

Законодавчою базою, що регулює функціонування вищої освіти в Німеччині, виступають Конституція, Типовий Закон «Про вищу школу» і Закон «Про сприяння освіті». Зауважимо, що Конституція та закони загальнодержавного рівня визначають найбільш загальні принципи, правила та умови розвитку освіти в країні. В Основному Законі зазначається, що федерація має право видавати типові розпорядження для законодавства земель з питань загальних принципів у сфері вищої освіти. Якщо федерація видає типові розпорядження, то її суб'єкти зобов'язані у встановлений законом строк прийняти відповідні закони.

Нормативно-правовими документами у галузі педагогічної освіти

Німеччини є Закони про підготовку вчителів, видані в частині федеральних земель (Lehrerbildunggesetz), або постанови щодо підготовки вчителя на основі земельних Законів про школу (Landesschulgesetz) .

Особливістю педагогічної освіти Німеччини є те, що підготовка вчителя тут не є універсальною, а поділяється на відділення, які відповідають типам шкіл: відділення початкової, головної, реальної школи, спеціальної школи, професійної школи або гімназії (наприклад, у Баварії). Підготовка може орієнтуватися на рівні освіти: початковий (*Primarstufe*), рівень молодших класів середньої школи (*Sekundarstufe I*), рівень старших класів середньої школи (*Sekundarstufe II*). У підготовці вчителя можуть бути комбіновані різні відділення (наприклад, у Нижній Саксонії). Передумовою вступу на навчання для всіх відділень є складання випускних іспитів на атестат зрілості.

Підготовку вчителя поділяють на два етапи. До першого етапу належить теоретичне навчання в університеті, яке завершується першим державним екзаменом. Виключенням є федеральна земля Баден-Вюртемберг, де залишилися педагогічні вищі школи, в яких готують учителів початкової, головної та реальної школи. Ці вищі навчальні заклади мають статус наукових вищих шкіл. Перший університетський етап триває 6-7 семестрів для нижчих рівнів школи або 8-9 - для вищих. Відсоток фахових та фахово-методичних дисциплін складає залежно від федеральної землі та відділення 75-95%. На психолого-педагогічні дисципліни відводиться відповідно 5-25 % (1, 39-41).

Другим етапом підготовки вчителя є практичне навчання – підготовча служба, референдаріат, до якої зачисляють після певного періоду очікування. Випускники пишуть заяви до відділу освіти про прийом на підготовчу службу і їх направляють на семінари підготовки вчителів та для самостійного проведення уроків до школи. Слід відмітити, що референдаріїв (вчителів стажерів) тимчасово приймають на державну службу та виплачують заробітну плату кандидата на посаду учителя (в

розмірі близько 1000 євро). Ознайомлення з джерелами дослідження показало, що у **Баден-Вюртемберзі** існує 35 національних семінарів для навчання та підготовки учителів, із них 14 для початкових шкіл, виробничих реальних та головних шкіл, чотири для реальних шкіл, п′ять для гімназій, три з відділенням для гімназій та спеціальних шкіл, один з відділенням для професійної школи та гімназії, три семінари для професійно-технічної освіти, а також чотири навчальних семінари для підготовки учителів музики, технічних дисциплін, учителів-предметників та технічних учителів для спеціальних шкіл. У **Баварії** 67 реальних шкіл та 81 гімназія є базовими у проведенні підготовчих семінарів для вчителів.Федеральна земля **Гессен** надає майбутнім учителям можливість навчатися в межах другого етапу педагогічної освіти на 5 навчальних семінарах для професійних шкіл, 15 семінарах для початкових, головних, реальних та спеціальних шкіл та 10 навчальних семінарах для учителів гімназій.У землі **Північний Рейн-Вестфалія** майбутні вчителі відвідують 46 навчальних семінарів у 38 містах. Із серпня 2011 ці навчальні заклади називаються тут центрами практичної шкільної підготовки учителів.У **Нижній Саксонії** працює 54 навчальних семінари, у тому числі 18 семінарів для підготовки гімназійного вчителя. У **Рейнланд-Пфальці** таких семінарів 24, серед яких 6 - для гімназій. Як бачимо, кількість навчальних семінарів достатньо велика і, як показують опитування досвідчених вчителів, другий етап підготовки, практична його частина, поціновується ними вище ніж перший, теоретичний етап (1, 45). У сучасних умовах не існує інших галузей, де відбувалося б так багато змін, як у педагогічній. Порівняльні дослідження навчальних досягнень учнів (PISA) та Болонський процес висунули суттєво нові вимоги до сучасного вчителя, що сприяло новому переосмисленню та виникненню нових підходів до підготовки педагогічних кадрів. Деякі землі вже перебудувались на дворівневу кваліфікаційну систему підготовки (бакалавр (Bachelor of Education) та магістр (Master of Education)), інші лише планують здійснити

таку перебудову у найближчому майбутньому. Існують і такі землі, де збереглася класична підготовка вчителів з державним екзаменом. Кваліфікаційний рівень бакалавра має таку перевагу, що випускники отримують право працювати не лише у школі. Викладати їм ще не дозволяється. Для цього необхідно завершити магістерську програму та референдаріат. Ще до початку навчання студентам необхідно обрати відповідний тип школи. Терміни навчання у педагогічних відділеннях початкової, головної, реальної школи коливаються від семи до дев'яти семестрів(3, 245-249).

Здійснімо аналіз організаційних засад підготовки учителів у федеральних землях Німеччини. Як зазначалося вище, у **Баден-Вюртемберзі** переважна більшість майбутніх учителів навчається у педагогічних вищих школах. Можна отримати підготовку вчителя початкової, головної, реальної, спеціальної школи, гімназії та професійної школи. Загальною для всіх спеціальностей є організація. Навчання поділяється на два етапи. Перший етап завершується першим державним екзаменом (для професійних шкіл – дипломом). Далі слідує референдаріат, який триває 18 місяців, а після нього – другий державний екзамен. Підготовка вчителів початкової та головної школи триває 6 семестрів. Базове навчання передбачає вивчення математики, німецької мови, педагогічних наук та предмета за вибором. Під час основного навчання студенти обирають основний фах та два додаткових, наприклад (англійська та французька). У комбінації предметів повинні бути німецька мова, математика та додатковий предмет, вивчення якого розпочато під час базового навчання. Майбутні вчителі реальних шкіл навчаються, як правило, 7 семестрів. Завершуючи базове навчання вони складають 3 предмети (один з яких має бути: німецька, англійська, французька або математика). Під час основного навчання необхідно опанувати профільний предмет та ще два додаткових. Майбутні вчителі гімназії вступають до університету та вказують два основних предмети. Навчання,

яке триває десять семестрів, передбачає також педагогічний цикл та практичну підготовку 13 тижнів. На деяких спеціальностях необхідно вивчати 3 предмети (наприклад, хто хоче викладати біологію та історію, повинен обрати ще один предмет: хімію, німецьку або іспанську).

Підготовка вчителя у **Баварії** спрямована на типи шкіл. Навчання вчителя початкової школи охоплює цикл педагогічних дисциплін, методики групи спеціальностей, які стосуються початкової школи, та вивчення фаху (наприклад, німецька, географія або математика). Майбутні вчителі головної школи вивчають також педагогічні науки, методики фахової групи головної школи та спеціальний фах (наприклад, трудове навчання, фізика або історія). Вчителі реальної школи та гімназії поряд з педагогічними дисциплінами складають два предмети (хімія та біологія, математика та фізика, 2 іноземні мови тощо). Обов'язковою для всіх спеціальностей є практика, яку студенти частково проходять до початку навчання. Навчання завершується першим державним екзаменом. Після цього необхідно пройти дворічний референдаріат. Підготовка вчителя завершується другим державним екзаменом. Особливістю в Баварії є те, що випускники напряму гімназійна освіта складають магістерський екзамен, щоб покращити свої перспективи на ринку праці. Навчання планується модулізувати, але в Баварії залишається така кваліфікація, як державний екзамен.

У **Берліні** педагогічна освіта перебудована на два освітніх рівня бакалавра та магістра. Тут немає спеціальних диференційованих напрямів, пов'язаних з типом школи. Лише з 5 семестру відбувається спеціалізація, направлена на молодші, середні або старші класи. На рівні бакалавра три роки вивчають два предмети та професійно орієнтований цикл предметів (педагогіка, фахові методики). Той, хто буде працювати з першого по десятий класи або у спеціальній школі, розпочинає однорічний прикладний магістерський курс, в якому другий фах вивчається поглиблено. Для 11-13 класів та професійних шкіл навчання у бакалавраті

триває на рік довше. В обох випадках слід врахувати референдаріат та другий державний екзамен. Зі свідоцтвом бакалавра випускник може працювати навчальним асистентом, який займається з групами відстаючих, працює з батьками або виконує адміністративні функції. (4, 125-129).

Педагогічну підготовку у федеральній землі **Бранденбург** пропонує університет м. Потсдам. Вчителів гімназій готують дев'ять семестрів, для середніх та початкових класів загальної школи – вісім. У 2005 році університет перейшов на підготовку бакалаврів та магістрів. Університетське навчання, яке закінчувалося раніше першим державним екзаменом, а тепер рівнем магістра, передбачає вивчення двох предметів та педагогічних дисциплін, а також практику у школі. Навчання подовжилося на один семестр практики. Підготовча служба (референдаріат) триває 24 місяці та завершується другим державним екзаменом. Зараховується семестр практики, який скорочує цей етап до 18 місяців. Наступне скорочення можливе до 12 місяців, якщо студент пред'являє документ про належну кількість годин, які він відпрацював у школі. Референдаріат включає курси державного навчального семінару та практичне навчання у одній з бранденбурзьких шкіл.

У **Бремені** було введено дворівневу кваліфікаційну підготовку у 2005-2006 роках. Вступники обирають освітній рівень бакалавра для початкової, головної та реальної школи. Для викладання у гімназії або загальній школі необхідно закінчити науковий рівень бакалавра (Bachelor of Science/Arts). У баклавраті вивчаються основний та другий фах. Вже під час навчання необхідно визначитись щодо педагогічної кар'єри. Якщо вибір зроблено, студенти вивчають методику викладання предмета. Той, хто не бажає працювати у школі, вивчає додатково загальні предмети, які дають змогу працювати поза школою. Бакалаврат триває, як правило, шість семестрів. Для майбутнього вчителя гімназії або загальної школи необхідне навчання у магістратурі, яке триває чотири семестри. На рівні бакалавра обов'язкові певні фахові комбінації, щоб отримати допуск до

педагогічної магістратури. Щоб мати можливість викладати, необхідно закінчити магістратуру два семестри для учителів початкової та основної школи, чотири семестри для вчителів спеціальної школи. Після цього слідують 18 місяців референдаріату.

У **Гамбурзі** вчителів почали готувати з 2007 року за дворівневою системою. Орієнтація на педагогічну професійну діяльність відбувається тут завдяки обов'язковому предмету педагогіка, другому фаху та двом шкільним практикам. Тут можлива зміна професійного напряму на магістерському рівні. Магістерські програми диференційовано залежно від типу школи: для гімназій, спецшкіл та старших класів професійної школи – чотири семестри, для початкової школи та молодших класів середньої школи - три семестри. Загальним для всіх напрямів є сильне спрямування на професію вчителя, один семестр практики у школі. Після магістерського іспиту у навчальному плані передбачено один рік референдаріату.

Педагогічна освіта у федеральній землі **Гессен** спрямована як і раніше на типи шкіл: початкову, головну, реальну, гімназію, професійну школу та додаткову. Навчання з кожної спеціальності завершується складанням першого державного екзамену, після якого відбувається дворічний референдаріат та другий державний екзамен. Необхідно відмітити, що вчителі у Гессені мають право викладати у іншому типі школи. Так, наприклад випускник напряму початкова школа може працювати у п'ятих та шостих класах головної, реальної школи або гімназії. За спеціальністю початкова школа навчання триває сім семестрів. Студенти вивчають такі предмети, як німецька мова, математика, педагогічні дисципліни, суспільні науки, дидактику початкової школи, музично-естетичний цикл та фізичне виховання. Другий фах (наприклад, релігія або англійська мова) студенти вибирають. Сім семестрів навчаються також майбутні вчителі головної та реальної школи. Тут студенти вибирають два фахи, комбінація яких може бути вільною.

Обов'язкові семінари з педагогіки та суспільних наук. Більше часу необхідно для тих, хто буде викладати в гімназії. Їхнє навчання триває дев'ять семестрів, вони вивчають дві спеціальності.

Університети м. Ростока та м. Грайфсвальда у **Мекленбузі-Передній Померанії** здійснюють підготовку вчителів. Нові кваліфікаційні рівні бакалавр та магістр запроваджуються у м. Грайфсвальді. Майбутні вчителі подають заяву до університету на певний напрям підготовки в залежності від типу школи. Вони можуть вибрати два предмети. Такої суворої визначеної фахової комбінації, як за часів НДР, вже не існує. У межах напрямів головна та реальна школа студенти вивчають три спеціальності. Основною спеціальністю можуть бути німецька мова, математика, англійська мова та фізкультура. Університетське навчання закінчується першим державним екзаменом, після якого необхідно пройти підготовчу службу у школі - референдаріат, яка триває 24 місяці, та скласти другий державний екзамен. У межах проекту, започаткованого у м. Грайфсвальді, студенти бакалаврату вивчають спеціальність, наприклад, німецька мова. На магістерському рівні необхідно визначитися щодо педагогічної діяльності, обрати відповідний тип школи та фахову комбінацію.

У **Нижній Саксонії** шлях до школи вимагає навчання нового типу: дворівневої підготовки (бакалавр/магістр). У бакалавраті, який триває 6 семестрів, викладають фахові науки, методику та дидактику. У навчальному плані передбачено шкільну практику. Можливе вивчення основної та другої спеціальностей або рівнозначне вивчення обох фахів у однаковому обсязі. Лише після закінчення бакалаврату студенти визначають тип школи. Магістратура з напрямів початкова, головна та реальна школа триває два семестри, для інших типів шкіл – чотири. Після здачі магістерського екзамену необхідно пройти педагогічну практику у школі, яка триває 18 місяців для початкової, головної та реальної шкіл, та 24 – для гімназій та професійних шкіл.

Федеральна земля **Північний Рейн-Вестфалія** (Білефельд, Вуппераль, Бохум, Дортмунд, Мюнстер) започаткувала проектне навчання на освітньо-кваліфікаційних рівнях бакалавра та магістра. Рівень магістра прирівнюється до першого державного екзамену, потім слідує дворічний референдаріат. В університеті студенти вивчають дві спеціальності та методику, крім того вони проходять практику у школі та позашкільних установах. Щоб отримати диплом бакалавра, студенти навчаються шість семестрів, тривалість магістерської програми залежать від типу обраної школи (для початкової, головної та реальної – один рік, для гімназій, професійних коледжів, загальної та додаткової школи – два роки). Поряд з проектним пробним навчанням у цій землі залишається класична підготовка вчителів. У навчальних планах звичних педагогічних спеціальностей присутні педагогічні цикли дисциплін та дві спеціальності. Для початкової, головної та реальної шкіл планується вивчення дидактичних основ з німецької мови та математики. Університетський етап навчання завершується першим державним екзаменом, дворічним референдаріатом та другим державним екзаменом. Планується повний перехід на дворівневу підготовку вчителів.

У **Райнланд-Пфальці** підготовку вчителів перебудовано у 2007/2008 роках у ВНЗ міст Кобленца, Кайзерслаутерна, у містах Майці та Трірі - через рік. Концепція підготовки учителя тут має дуальний характер. Фази практики у відповідному типі школи передбачено з самого початку навчання. Як і раніше вивчаються дві спеціальності та педагогічні дисципліни. Для викладання у гімназії необхідно завершити трирічний рівень бакалавра та дворічний рівень магістра. На рік менше навчаються майбутні вчителі початкової, головної та реальної шкіл. Усі педагогічні спеціальності підсумовує перший державний екзамен та підготовча служба, яку було скорочено до 15 місяців.

Педагогічний напрям підготовки університету Саарбрюкен у федеральній землі **Саар** розподіляється так: підготовка вчителя для

професійних шкіл, гімназій, реальних та головних шкіл. Вчителів початкової та спеціальної школи готують в університетах міст Кобленца та Ландау. Університетська фаза навчання закінчується державним екзаменом. Далі необхідно пройти дворічний референдаріат та скласти другий державний екзамен. Майбутні вчителі вивчають дві спеціальності та педагогічний цикл наук. Для окремих типів шкіл фахові комбінації є обов'язковими. Так, вчитель головної школи має обрати такі спеціальності: німецька, англійська, французька, математика або трудове навчання. Особливістю університету Саарбрюкен є те, що тут вивчаються не всі шкільні предмети, на основі договору про співпрацю відсутні у навчальному плані предмети можуть вивчатися у Райнланд-Пфальці.

Майбутні вчителі **Саксонії** навчаються в університетах Дрездена, Лейпцига та інших міст у відповідних шкільним типам відділеннях. Навчання закінчується першим державним екзаменом. Викладати у школі має право той, хто пройшов дворічну педагогічну практику та склав другий державний екзамен. З 2005 року тут введено нове правило: допуск до підготовки гімназійного вчителя, вчителя середньої та початкової школи має складати чотири тижні педагогічної практики. Підготовка вчителя гімназії триває дев'ять семестрів, вчителів середньої школи – вісім. Необхідно пройти щонайменше дві шкільних практики. Вчителі початкової школи навчаються сім семестрів. У навчальному плані передбачено психолого-педагогічний блок, один фах, дидактика початкової школи. Саксонські вищі навчальні заклади перебудовують наразі структуру (бакалавр/магістр) та зміст (модульний) педагогічної освіти. Складовою частиною нової системи передбачено інтегровану практичну частину у вигляді шкільних практичних студій.

Два університети **Тюрингії** надають педагогічну освіту. В Єні готують учителів гімназій, головних та реальних шкіл, в Ерфурті – вчителів початкової головної, реальної, додаткової, професійної шкіл. Ерфуртський університет повністю реформував структуру педагогічної

підготовки на дворівневу. Вступники вибирають дві спеціальності. Майбутній вчитель початкових класів вибирає, перш за все, напрям педагогіка дитинства, який передбачає вивчення німецької, математики, краєзнавства. Далі можна вивчати другий фах, наприклад, релігію, англійську. Вчителі інших типів шкіл вивчають дві спеціальності, наприклад, історія та англійська мова. Рівень бакалавра (три роки) розглядають як базове навчання, коли студентів ознайомлюють з першими загальними фахово-методичними теоріями. В цей термін включено практику та професійно спрямовані курси, наприклад, семінари «Робота з батьками». Той, хто буде у подальшому викладати у школі має закінчити магістерський рівень (три семестри). Рівень магістра прирівнюється до першого державного екзамену. Під час магістратури студенти визначаються з типом школи. Після цього необхідно пройти референдаріат 18 місяців. У Єні підготовка вчителя відбувається за старим зразком. Майбутні вчителі гімназії, головної та реальної школи вибирають дві спеціальності, завершують університетську фазу навчання першим державним екзаменом, проходять референдаріат та складають другий державний екзамен.

Третім етапом педагогічної освіти в Німеччині вважають підвищення кваліфікації, яку вчитель зобов'язаний здійснювати протягом всієї професійної діяльності, щоб зберегти, оновити та розширити свої компетентності. Педагогічну освіту розуміють як навчальний процес, який триває все життя. Диплом вказує не на завершення освіти, а на здатність до професії. Це означає, що випускник може викладати, володіє фаховим знанням, займався пріоритетними темами шкільного розвитку, має компетенцію рефлексії з огляду на її суспільну роль (2, 145).

Серед форм організації заходів підвищення кваліфікації вчителів є централізовані, децентралізовані, внутрішньо шкільні тощо. Також університети проводять такі заходи, але їх кількість досить обмежена. Разом з тим підвищення кваліфікації не контролюється та не

затверджується, за виключенням випадків, коли мова йде про підвищення або керівні посади.

Вивчення статистичних даних показало, що на педагогічну освіту в Німеччині надходить щорічно з бюджету 1,3 млрд. євро. Кожний сьомий студент навчається у педагогічному відділенні. На факультетах германістики, англістики та математики майже половина всіх студентів - це студенти педагогічних відділень. Однак у багатьох школах не вистачає вчителів, особливо для професійних шкіл, вчителів з математичних, природознавчих, технічних дисциплін. За прогнозами Конференції міністрів культури та освіти до 2020 року саме у цій галузі освіти буде суттєвий дефіцит педагогічних кадрів (6). Ми ознайомилися з ресурсами сайту www.studieren.de, проаналізували, в яких університетах готують вчителів іноземних мов, та які іноземні мови вивчають тут у педагогічних відділеннях. Так, 51 вищий навчальний заклад Німеччини надає іншомовну педагогічну освіту, серед них слід виокремити 6 педагогічних вищих шкіл. Найпоширенішою іноземною мовою, звичайно, є англійська. ЇЇ можна вивчати у всіх названих ВНЗ. Французька мова вивчається у 42 навчальних закладах, іспанська – у 36, італійська – у 26, грецька – у 24, російська – у 21. Інші іноземні мови розподілилися так: польська – 4, чеська – 3, датська – 3, турецька – 2, норвезька – 1, голландська – 1, шведська – 1.

Необхідно зазначити, що на відміну від української іншомовної педагогічної освіти у Німеччині можливі різноманітні комбінації основних предметів, які вибирає студент. Так, наприклад, у педагогічних відділеннях реальної школи та гімназії, де студенти оволодівають двома спеціальностями, вони можуть обрати не лише англійську, французьку, або італійську, але в комбінації з англійською може бути будь-який предмет (німецька, хімія, біологія, фізична культура, фізика, математика, фізика, мистецтво тощо).

Порівнюючи підготовку вчителя в Німеччині у міжнародному

контексті німецькі дослідники С. Лархер та Ю.Олькерс вказують, що двоетапної або триетапної підготовки вчителя на існує у світовій практиці. На підготовку викладача в Німеччині витрачається багато часу, практична частина триває занадто довго, вік випускників дуже високий (2, 128-150).

Висновки

Сьогодні в умовах Болонських реалій підготовки вчителів іноземних мов в вищих навчальних закладів України та Німеччини мають однакову мету – цільова професійно-педагогічна підготовка професійного та

конкурентоспроможного викладача іноземної мови, який готовий до постійного розвитку та вдосконалення педагогічних якостей. Для перспективного розвитку вищої педагогічної освіти Німеччини дуже важливим є питання формування гнучкої системи вищої педагогічної освіти, чого можна досягти лише в інтеграційній системі навчання. Освіта повинна бути організована таким чином, щоб майбутні викладачі іноземних мов могли формувати свій власний досвід на основі теорії та бути спроможними до майбутньої професійної діяльності на основі академічної підготовки.

Література

1. Terhart, E. Struktur und Organisation der Lehrerbildung in Deutschland. In: Handbuch Lehrerbildung (hrsg.) Blömeke, S, Reinhold, P. - Bad Heilbrunn: Klinkhardt, 2004. – 636 S.
2. Larcher, S., Oelkers, J. Deutsche Lehrerbildung im internationalen Vergleich. In: Handbuch Lehrerbildung (hrsg.) Blömeke, S, Reinhold, P. - Bad Heilbrunn: Klinkhardt, 2004. – 636 S.
3. Handbuch Fremdsprachenunterricht. K.-R. Bausch, H. Christ, H.-J. Krumm (Hrsg.). – Tübingen und Basel: Franke Verlag, 2007. – 655 S.
4. Fremde Sprachen in frühneuzeitlichen Städten. (Hrsg.) Häberlein, M., Kuhn,

Ch. – Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2010. - 272 S.